

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

2024 m. rugsėjo 23 d., Nr. 24–095AR

Kopija
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

DĖL KOLEKTYVINIŲ DERYBŲ DĖL NACIONALINĖS KOLEKTYVINĖS SUTARTIES PAKEITIMO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) kreipiasi dėl jos atstovaujamų narių, kurie kaip darbdaviai yra įtraukti į 2023 m. spalio 19 d. Nacionalinės kolektyvinės sutarties Nr. PV3–764 (2022 m. spalio 10 d. Nacionalinės kolektyvinės sutarties Nr. PV3–623 naujos redakcijos) (toliau – NKS) 2 priede sudarytą Valstybės ar savivaldybės valdomų įmonių ir įstaigų ir organizacijų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina valstybė ar savivaldybė, sąrašą ir jiems privalomos taikyti NKS nuostatos.

Pažymime, kad LVK nariai reiškia susirūpinimą dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ministerija), kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybę atstovaujančios pusės, 2024–09–11 prisistatyme kolektyvinėms deryboms dėl NKS pateikto pasiūlymo „už atostogas, kurios viršija 20 d. d. per metus, darbuotojo pasirinkimu, gauti piniginę kompensaciją“.

Siekiant užtikrinti darbuotojams kasmetinį laiką pailsėti ir atsigauti, o tuo pačiu išvengti ydingų sisteminių atsotogų kaupimų, siūlytume svarstyti galimybę sudaryti sąlygas darbuotojams į piniginę kompensaciją keisti tik išties svarius, dėl įvairių aplinkybių istoriškai susidariusius likučius. Manome, kad galėtų būti svarstomas žemiau pateikiamas alternatyvus pasiūlymas:

Kalendoriniams metams baigiantis, atlikus bendrą organizacijos darbuotojų kasmetinių atostogų likučių auditą ir įvertinus organizacijos finansinę situaciją, organizacijos vadovybė priima sprendimą ar išimtiniais atvejais, kai atsakingai planavus ir aktyviai naudojus sukauptas kasmetines atostogas, jų likutis metų pabaigai išlieka svarus, darbuotojams bus suteikiama vienkartinė galimybė kreiptis dėl piniginės kompensacijos už kasmetines atostogas išmokėjimo, užtikrinant šias sąlygas:

- 1) darbuotojas yra išnaudojęs ne mažiau negu dvidešimt penkias kasmetinių atostogų dienas per einamuosius kalendorinius metus – vertinamas sausio 1 d. – gruodžio 31 d. laikotarpis;*
- 2) einamųjų kalendorinių metų pabaigoje, t. y. gruodžio 31 dieną, turimas kasmetinių atostogų likutis sudaro trisdešimt ar daugiau dienų;*
- 3) prašoma piniginę kompensaciją skirti vietoje sukaupto atostogų likučio dalies, viršijančios 30 dienų, bet ne daugiau nei už dešimt kasmetinių atostogų dienų;*
- 4) prašymas dalį atostogų likučio keisti į piniginę kompensaciją pateikiamas einamiesiems metams pasibaigus iki kitų metų sausio 20 dienos imtinai, t. y. per kitų metų sausio 1 d. – sausio 20 d. laikotarpį.*

Pažymime, kad ministerijos siūlymas už atostogas, kurios viršija 20 d. d. per metus, darbuotojo pasirinkimu, gauti piniginę kompensaciją turi akivaizdžių trūkumų, nes:

- daliai darbuotojų dėl labai objektyvių priežasčių ir tikslingai skiriama atostogų daugiau nei 20 d. d. per metus, todėl rimtų abejonių kelia siūlymo darbuotojams patiemis spręsti tam tikras momentines finansines situacijas pagrįstumas, neįvertinus kaip tai gali paveikti darbuotojų savijautą ilgalaikėje perspektyvoje;

- įtvirtinama galimybė darbuotojams sistemaiškai kaupti atostogas ir net tuo piktnaudžiauti, kartu atimant bet kokius svertus iš darbdavio tokią elgseną keisti;
- praktikoje pastebimi siūlymai plėsti socialines garantijas darbuotojams, turintiems vaikų, suteikti mamadienius/tėvadienius iki vaikams sueis net 16 metų, kad galėtų daugiau laiko praleisti su šeima, o iš kitos pusės numatoma leisti atostogų dienas keisti į pinigus;
- nėra aišku, kaip tokia nuostata turėtų būti įgyvendinama praktikoje – pvz., ar darbdaviai galės apibrėžti kokį nors periodiškumą, ar darbuotojai bet kada galės turimas atostogas keisti į pinigus;
- darbdaviams atostogų konvertavimas į piniginę kompensaciją papildomai kainuoja, todėl tokia priemonė turėtų būti taikoma tik išskirtiniais atvejais.

Tikimės, kad mūsų pateiktas pasiūlymas bus apsvarstytas ar rastas kitas socialinių partnerių išdiskutuotas sprendimas, leidžiantis išvengti aukščiau aptartų ministerijos pasiūlymo trūkumų.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

L.e.p. generalinis direktorius

Emilis Ruželė